

ВПРОВАДЖЕННЯ «SOLVENCY II» – ШЛЯХ ДО ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СТРАХОВОГО РИНКУ

Т. М. Болгар

Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка, м. Полтава

Функціонування та стан страхового ринку є важливим фактором розвитку соціально-економічної сфери кожної країни. Постійні зміни, що відбуваються, головним чином, через циклічні коливання, галузеві зміни та рецесивні процеси, що виникають останніми роками, потребують від страховиків більш активної діяльності.

Глобалізаційні та інтеграційні процеси світової фінансової системи в останні роки засвідчили недостатність та неспроможність національного державного регулювання адекватно впливати на фінансовий ринок окремої країни. Глобальна економіка, як і національна економіка окремої держави, з одного боку, є самостійною системою, здатною до саморегулювання, а з іншого – знаходиться під постійним впливом стабілізуючих чинників та загроз. Якщо раніше державне регулювання було функцією виключно національної економіки, то на сучасному етапі розвитку світової фінансової системи виникає об'єктивна необхідність у регулюванні розвитку страхового та перестрахового секторів фінансового ринку з метою забезпечення фінансової безпеки на міжрегіональному глобальному рівні.

Робота над реформою системи платоспроможності страхового сектору Європейського Союзу почалася у 2001 році в межах поданого Європейською комісією 1999 році Плану дій щодо фінансових послуг («Financial Services Action Plan»). Через необхідність у запровадженні глибоких змін ця реформа має привести до втілення нової системи, яка дістала назву «Solvency II», і положення якої комісія подала 2003 році. У наступні роки положення «Solvency II» частково було змінено та проведено консультації із зацікавленими сторонами страхового ринку щодо вироблення оптимальних підходів до реалізації нових вимог.

У 2009 році було прийнято Директиву 2009/138/WE [1], що мала ключове значення для цієї реформи і, згідно із процедурою Ламфалуссі, стала основою для врегулювання положень, які потребували уточнення щодо їх впровадження на наступних етапах. Європейська комісія, подаючи проект Директиви, потребувала, щоб страховики та перестраховальники відповідали певним вимогам платоспроможності.

Деякі країни Європи вже впровадили в діяльність органів державного нагляду та регулювання розроблені міжнародні стандарти регулювання та нагляду «Solvency II». Директива «Solvency II» набирає

чинності з 1 січня 2016 року, її вважають однією з найбільш важливих нормативних змін, що мали місце впродовж більш ніж трьох десятиліть і з якими доведеться зіткнутися всій страховій галузі ЄС. Це законодавча система, яка охопить усі країни Європейського Союзу. Вона забезпечує гармонійний режим контролю за страхуванням та перестрахуванням і замінює декілька положень щодо тих, які існували до цього часу.

Для досягнення зазначених змін необхідно використати нормативну структуру, засновану на трьох базових принципах. Концепцію такої структури взято на підставі положень, що використовують у банківському секторі та які було розроблено Базельським комітетом. Нову Базельську фінансову угоду «Basel II» адаптовано до специфіки страхового ринку, вона ґрунтується на трьох компонентах, це:

- нормативні вимоги щодо капіталу, технічних засобів та активів;
- якісні вимоги, що належать до широкого наглядового процесу – якісний внутрішній аналіз управління ризиками;
- це обов'язкова інформатизація установ страхування та перестрахування (прозорість) із метою зміцнення дисципліни на ринку.

«Solvency II» відображає не тільки фінансовий стан страхової компанії, а також є уніфікованою програмою, яка забезпечує дотримання вимог страховиками щодо контролю та, серед іншого, охоплює питання, пов'язані з отриманням ліцензії на ведення діяльності, механізмів управління, звітності перед контрольними органами, сферу інформування громадськості, оцінювання системи управління ризиками, платоспроможності та створення технічних резервів страхування. Одним із головних завдань системи «Solvency II» є поліпшення ситуації споживачів на страховому ринку. Це відбувається через упровадження змін у сфері фінансової діяльності страховиків, перш за все, у сфері їхньої платоспроможності.

Впровадження «Solvency II» у короткостроковій та середньостроковій перспективі обумовить виникнення об'єктивної необхідності для оптимізації структури капіталу страхових компаній. Даний процес можливий за рахунок нарощення таких інноваційних інструментів, як гібридний капітал (hybrid capital), субординований борг та сек'юритизація. Випуск субординованого боргу, як і гібридного капіталу характеризується отриманням ряду переваг для оптимізації структури капіталу як ключового джерела фінансування діяльності страхової компанії.

Також важливим наслідком може стати диверсифікація ризиків в економіці та консолідація страхової галузі. Як свідчить практичний досвід функціонування страхових ринків у країнах ЄС, режими державного

регулювання, що використовуються на даний момент часу, не досить адекватно враховує диверсифікацію ризиків у страховому бізнесі.

Запровадження «Solvency II» передбачає диверсифікацію капіталу, необхідного для страховиків, які несуть підвищені ризики при страхуванні власності в районах, схильних до стихійних лих, повеней, пожеж, та капіталу, потрібного для інших страховиків, які охоплюють ризики, але в меншій мірі. Дана Директива розглядає також не лише страхування ризиків підприємства, а більшою мірою зосереджується цілісно на всі ризики, що впливають на бізнес, включаючи ринковий ризик, ризик контрагента та операційний ризик, а також менш відчутні ризики, такі як стратегічний і репутаційний ризик [2].

Підсумовуючи, варто підкреслити, що впровадження «Solvency II» та відповідність вимогам даного міжнародного документу сприятиме удосконаленню системи управління страховою компанією та підвищенню ефективності менеджменту загалом, та посиленню фінансової безпеки зокрема. Крім цього, можливе зниження рівня волатильності доходів за рахунок збільшення розмірів страховиків та диверсифікації потенційно призведе до підвищення ефективності діяльності всього страхового ринку, що дасть можливість страховій компанії за рахунок економії на масштабах продажів фінансових продуктів, очікувати на отримання додаткових вигод та вихід на нові ринки збуту страхових послуг.

Література

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie odejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłącalność II) [Electronic resource]. – Access mode : <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:335:0001:0155:PL:PDF>.

2. O'Neill, Garvan. Risk-Based Regulation Solvency II signáis change for the Insurance Industry Accountancy Ireland [Text]. – December 2010. – Vol.42 No.6. – p. 62-63.